

DOMOLJUB

Izidaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in in-sorati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 12.

V Ljubljani, dne 23. marca 1916.

Leto XXIX.

Odkod uspehi v kmetijstvu?

Ker Nemčija izredno veliko pri-dela, ni čuda, da tudi v vojnem času vkljub temu, da je zaprta domala od celega sveta, z žitom, četudi nekoliko trdo, vendar pa za potrebe zadostno izhaja. Število živine se je zelo malo znižalo v vojnem času, pač pa moramo tudi tam priznavati, da je število mla-de živine zelo veliko in da doraščene pitane klavne živine že primanjkuje. Prešičev se je lansko zimo poklalo 9 milijonov, da se je živež prihranil za ljudi, vendar je pa njihovo število zdaj že zopet skoraj na starem stališču. Za prehrano ljudstva ni nobene skrbi, pač pa primanjkuje krmil, in ta skrb je edina, ki kali pogled v prihodnost. Ta-ka je pravzaprav tudi pri nas, saj tu-di v naši državi živež za ljudi v mnogo večji meri prihaja na trg nego krmila. Mleka primanjkuje, masti tudi in tudi z mesom je vedno bolj pičila pri nas in v Nemčiji; vse zavoljo pomanjkanja močnih krmil. Hvala Bogu, da so se ljudje hitro navadili prej splošno ne-navadnih krmil. Sladkor in krvna kr-ma sta že našla pot v naše kmečke hleve in svinjake, tako da bomo, četudi nekoliko pičlo, ohranili vendarle živi-ne, da se bo z njo po srečno sklenje-nem miru moglo iznova začeti umno gospodarstvo.

Skrb za krmila je v Nemčiji znat-no večja nego pri nas, ker so tam ogromno množino močnih krmil naj-različnejših vrst kupovali v tujini, od-koder sedaj ne morejo mnogo dobiti. Število prešičev je bilo na Nemškem znatno večje nego pri nas, in sicer v celi državi. Na Nemškem je nad 20 mi-lijonov ljudi več nego v naši državi, in

poleg tega se neprimerno več mesa po-je nego pri nas. Leta 1910, od katerega časa se je zavoljo boljših cen število govedi in prešičev precej zvišalo, se je naštel v celi naši državi 9,160.609 go-ved in 6,432.080 prešičev. V Nemčiji so pa našeli 1912. leta 20,158.738 goved in 21,885.073 prešičev. Leta 1903 smo pro-dali 300.000 goved v tuje države; zadnja števila leta 1913 nam pove, da je šlo samo 55.000 goved iz naše države. Ob vojnem času potemtakem mi ložje vzdržimo svojo živino nego Nemci, to-da vsled velike uporabe naše živine zla-sti vsled tega, ker imajo milijoni naših vojakov predvsem mesno hrano, bo po vojski primerna nadomestitev delala več težav nego na Nemškem, ker je bilo število živine že samo na sebi ko-maj za domačo potrebo.

Nemci imajo svoje izredne uspehe v poljedelstvu zato, ker se pri njih združuje vse, kar je treba za gospodar-ski napredek: Prvič izobrazba, in sicer splošna in strokovna. Že ljudske šole so temu primerno osnovane; nada-ljevalnih poljedelskih šol, zimskih šol, kmetijski srednjih in višjih šol je vse polno, poleg njih pa nešteto podrobnih tečajev. Poljedelstvo sloni na temelji-tem znanju. — Drugič kapital. Ne-mec računa, in ko vidi, da se mu iz-plača, ne štedi z denarjem, marveč obrne ogromne vsote za to, da si kupi potrebnih gnojil, da si nabavi najraz-novrstnejših strojev, in da daleč v tu-jini, če treba tudi preko morja, kupuje krmila za svojo živino. Ve namreč, da iz nič ni nič, in se ne ustraši tudi ve-like vsote, ako mu račun kaže, da se bo izplačalo vtakniti jo v kmetijsko go-spodarstvo. Seveda je tam tudi za poso-jila kmetovalcem bolj preskrbljeno nego pri nas. Tega sicer ne smemo reči, da bi bilo razmerje v naši ožji domovini, kjer prebivamo Slovenci, manj kmetu

namenjenih hranilnic in posojilnic ne-go na Nemškem, toda kredit je pri nas mnogo dražji. Tam namreč država z ogromnimi vsotami podpira kmetijsko posojilništvo in zadružništvo sploh, ne toliko s podporami kakor s tem, da jim daje na razpolago denar po majh-nih obrestih. Za zgled, koliko na Nem-škem več vtaknejo v zemljo, kakor pri nas, naj bodo zapisane tele številke:

V Avstriji se je leta 1913 porabilo na 1 km² 114.2 kg kalija za gnojilo, na Ogrskem 18.8 kg, na Nemškem pa 1529.3 kg.

Primerjajmo!

Poleg imenovanih dveh reči, iz-obrazbe in kapitala, moramo imenovati še pridnost. Pri tem pa je treba pripomniti, da na Nemškem, kakor smo že rekli, potrebujejo več stotisoč poljedelskih dplavcev na leto; stojine in njihove plače so sorazmerno precej večje nego pri nas.

Pregled po svetu.

Avstro-ogrski poslanik na Portugal-skem odpoklican. Ker je nastalo vojno stanje med našo zaveznico in Portugalsko, se je naročilo c. kr. poslaniku v Lizboni, naj zahteva potne liste in naj zapusti deželo. Obenem so se dostavile potrebne listine dunajskemu portugalskemu zastopniku.

Vojske z Nemčijo se boje. Italijanski kralj sam se je baje izrazil, da nikakor ne kaže napovedovati vojske Nemčiji, kajti potem bi bila Italija prisiljena poslati velik del čet na francosko bojišče, kar pa je iz-ključeno; kajti Italija ne sme zgrešiti svo-jega edinega smotra, da se namreč pre-maga Avstrija ter osvobodi zemlja, kjer bivajo Italijani. — Kako znajo Italijani »re-ševati« svojo, so že dovolj izpričali; najbolj

pa to izpričuje podrta Gorica. Kako si dalje žele italijansko govoreči avstrijski podaniki italijanske rešitve, kaže dejstvo, da so se begunci v Ljubljani norčevali iz ujetih Lahov, ki so izstopili na kolodvoru.

Pri Verdunu se odloči. Francoski finančni minister je v zbornici izjavil: »Živimo v odločilni uri; ves svet gleda na Verdun. Ljutost sovražnih napadov kaže, s kakšno nepotrpežljivostjo bi radi sovražniki dosegli uspeh, če bi bil le tudi začasen. Zgodovina bo zapisala obrambo Verduna med največje dogodke naše dežele. Brez optimizma se sme danes reči, da vidimo konec te vojske.«

Srbski prestolonaslednik v Rimu. Dne 16. marca je bil princ Aleksander v Rimu. Sprejeli so ga z vsemi častmi. Prišel je ba je tja v rodbinskih zadevah.

Na španskem tudi vre. Govori se, da utegne tudi Španija opustiti nevtralnost ter se pridružiti osrednjima velesilama. Gre predvsem za Gibraltar, ki so ga Angleži pred stoletji vzeli, česar ponosni Španci niso nikdar preboleli; a tudi za to se potegujejo nekatere stranke, da bi Španija zasedla Portugalsko. — Bomo videli.

Vrhovni poveljnik ruske zahodne boje črte je postal general Evreth, ki je vodil umikanje ruske armade. Načelnik generalnega štaba je general Mišnevič.

Vstaja v Mehiki draži severnoameriške kroge, ki napovedujejo, da bodo Združene države nastopile s silo, če se bo vstaja nadaljevala. Doslej znaša število vstajev 23.000, ki razpolagajo z veliko množino orožja, municije in strojnih pušk.

Denar, denar! Anglija je dovolila Portugalski 300 milijonov frankov posojila, za porabo zaplenjenih nemških parnikov je pa plačala (Portugalski) 50 milijonov frankov.

Svetovna vojska.

Peta bitka ob Soči — za Italijane kilava. Nad 1000 laških mrličev. Lahu pogum upadel. — Gorica obstreljevana s težkimi krogli. — Lep uspeh naših napadalnih čet v tolminskem in bovškem odseku. — Na rusko-nemškem bojišču krepki spopadi; ruske čete povsod odbite. — Zasedena ruska postojanka pri Tarnopolu. — Zavrtni napad na avstrijsko bolniško ladjo „Elektro“. — Naši potopili pred Dračem francoskega torpednega rušilca. — Bojni ples pred Verdunom še ni končan. Ne prestani boji letalcev. Štiri sovražni aeroplani izbiti. — Napad na Mülhausen in Metz.

LAŠKO BOJIŠČE.

Peta bitka ob Soči.

Ob soški fronti so bili po dolgem odmoru zopet hudi boji. Dolgo časa je trajalo, preden so si Italijani opomogli

in izpolnili vrzeli, ki so nastale vsled strašnih izgub v četrti soški bitki. Zdi se, da so sedaj nakupičili ob soški fronti ogromno število čet, ki so jih deloma vzeli tudi s tirolske fronte, kjer so operacije vsled debelega snega in plazov popolnoma onemogočene. Silovit artiljerijski ogenj se je pričel že 11. in 12. marca; nato so pa napadali Italijani z močnimi pehotnimi silami. Bili so pa povsod krvavo odbiti. Prvi dan pete soške bitke se je končal s popolnim porazom Italijanov. Cadorna je prišel do prepričanja, da tudi peta laška ofenziva ne more predreti naših vrst ob Soči. Upamo, da bo italijanska sila imela kratko življenje, da pa bo enkrat naš končni odgovor usodepoln za Italijo.

Plave, Podgora, Ločnik, Doberdobska planota, Sv. Mihael... to so znana imena krajev, ki so nanje namerili Italijani tudi v peti ofenzivi svoje cilje, topove in napade. — Segedinski polk številka 46 je pri Sv. Martinu (dne 13. marca) sedemkrat zaporedoma odbil navedle italijanskega orožja. — Ljuti so bili spopadi dne 14. marca na višini pri Podgori. V ročnem metežu so bile laške čete poražene.

Nad 1000 laških mrličev. Nočni napad (14. marca), ki so z njim hoteli Lah presenetiti naše čuvanje na prostoru jugozahodno od Sv. Martina, se ni obnesel, dasi je besnel poprej večurni topovski ogenj. Pri Sv. Martinu je obležalo nad 1000 mrtvih Lahov.

Napadi zadnjih dni so se pričeli ravnotako, kakor ob prejšnjih velikih bojih: topovi so gromeli, da je bilo groza. Priprava s topovi Italijanom ni veliko pomagala. Njih pehota se je pričelala o tem že prve dni, ko je napadla. Po svoji stari navadi so zopet žrtvovali bataljone kar povrsti; pet do sedem navalov je sledilo; naskakovale so vedno nove čete. Naša pehota v jarkih je morala krepko odbijati in je zopet dokazala svojo obrambno moč. Italijanska pehota je poizkušala povsod prodreti v naše postojanke na Dobr-dobski visoki planoti in pri goriškem mostišču. Vse žrtve so pa ostale zaman. Prva dva dni so imeli Lah že velikan-ske izgube na ljudeh posebno pred našimi postojankami ob robu visoke planote. Na Podgoro, kjer se raztezajo laške črte najbližje Gorici, so izkrvaveli sovražni navali tudi zdaj. Posamezne oddelke, ki so vdrli do naših jarkov, so vrgli naši z bojem na nož in s puškini-mi beti. Ob Soči se je zopet izkazalo junaštvo naših čet.

To pot jim je hitro pogum upadel. Kratko poročilo generala Höferja pove vse: »Italijani so s svojimi brezuspešni-mi napadi na soški bojni črti prene-hali. — Postojanke ob Soči so vse trd-ne v naši posesti.« Po uvodnih kanona-dah dne 11. in 12. marca so jeli Lah napadati v ponedeljek 13., ter nadalje-vali napade z vso silovitostjo še dva dni; a Cadorna je kmalu uvidel, da za-stonj žrtvuje nove in zopet nove bata-ljone. Nov — peti — poraz Lahov bo pač slabo vplival na itak že hladno raz-položenje italijanske javnosti.

Pojemajoči boji. Prvotna sila itali-janskih navalov se je hitro skrhalo. 17. marca so poizkušale napadati laške čete le še pri Selcih. Tudi topovi niso dosegli več navadne mere. Več živah-nosti je bilo ta dan pri Bovcu in Tol-minu ter v odseku Bela. Na severnem robu tolminskega mostišča so napadle naše čete, osvojile sovražno postojanko in ujele 449 Italijanov, med njimi 16 častnikov. Tudi dve strojni puški sta bili zaplenjeni. — Gorica je bila 18. marca zopet obstreljevana in sicer z najtežjimi krogli.

Naše čete so tudi 18. marca uspeš-no nadaljevale napade pri tolminskem mostišču; prodrle so dalje čez cesto Selo — Čiglinj in zahodno od Sv. Marije. Protinapadi sovražnika niso uspeli. Na južnem grebenu Mrzlega vrha je bilo ujetih še 283 Lahov.

Na tirolski bojni črti so bili zmeri topovski boji zlasti na Monte Piano, na Col di Lana, pri Rivi in v Judikariji.

VOJSKA Z RUSI.

»Times« poroča, da pričakujejo živahnjšega nastopa na ruskem bojišču. Vrše se premikanja na skrajnem nemškem levem krilu. Tudi Rusija je končala svoje priprave, pravi »Nova Reforma«, in da prične na vseh bojiščih ofenzivo.

Uspeli naših čet pri Tarnopolu. Zahodno od Tarnopola so vdrle naše čete v rusko postojanko, Ujele 68 mož te zaplenile 4 metelce min in eno strojno puško. Živalno delovanje topništva se je pričelo ob Dnjestrju in ob besarabski bojni črti.

Z veliko ljutostjo so se pričeli na nemško-ruski fronti boji na obeh straneh jezera Maroč in Tristviatskega jezera. Napadi Rusov so bili povsod odbiti. Pred nemškimi postojankami so našli 9276 padlih Rusov.

BALKAN.

Na Balkanu je zdaj vse tiho. Listi poročajo, da odvažajo Francozi svoje čete izpred Soluna na Francosko. Čete se vkrcavajo ponoči. Med odposlanimi je veliko Mavrov iz Alžira in alpincev.

NA MORJU.

C. kr. mornariško poveljstvo naza-nja: Neki sovražni podmorski čoln je 18. marca nedaleč od Šibenika ob dobrem razgledu in ko je svetilo solnce, brez vsakega svarila lanciral našo bolniško ladjo »Elektro«. Enkrat jo je zadel in težko poškodoval. Utonil je 1 mornar, nevarno ranjeni sta dve sestr-i Rdečega križa. — Hujše kršitve med-narodnega prava si na morju skoro ne moremo misliti.

Neki naš podmorski čoln je isti dan pred Dračem torpediral francoski torpedni rušilec vrste »Fourchea«. Rušilec se je potopil v eni minuti. —

Pri Kara Burnu (južno od Soluna) je v noči od 17. na 18. marca neki naš zrakoplov napadel ententino brodovje.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Trdovratno topniško dvobojevanje. Verdunska bitka je največji topovski

vojboj sedanje vojske. V dokaz samo to, da je n. pr. na en francoski odsek v dveh urah padlo okrog 100.000 krogel. Gozdovi so deloma okleščeni do korenin.

Nad 100.000 mož francoskih izgub. V 20. dneh verdunske vojske so Francozi izgubili nad sto tisoč mož. — Pogostni so osobito boji v zraku; tekom enega tedna so nemški letalci sestrelili in uničili 12 sovražnih letal.

Ostri spopadi so se vršili na celi bojni črti v Vogezih, Champagni in na Flanderskem. Pri Verdunu stvar ne gre tako naglo, kakor se je to godilo v do sedanjih napadih na trdnjave; napreževati se more le korakoma. Tudi je bilo potreba nekoliko odmora, da se pritegne v bližino potrebni napadalni težki materijal.

Odmor pri Verdunu je le mir prediharjem. Pričakuje se strašen napad nemške pehote, tako v bojazni napovedujejo francoski časopisi. Nemci kljub

obrežju zopet vrženi. Tudi se poroča, da so ruske čete, ki se gibljejo v Perziji, zasedle mesto Kerind v Perziji, 200 km severnovzhodno od Bagdada.

Tedenske novice.

List se ustavi s prihodnjo 13. številom naročnikom, ki dotlej ne bodo storili svoje dolžnosti kot naročniki-plačniki. Vsak, kdor se čuti prizadete, naj nemudoma pošlje zaostalo naročnino.

Smrtna kosa. Dne 14. marca je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji č. g. Ivan Pelc; vpokojeni župnik hinjski. Rojen je bil v Ribnici, za mašnika posvečen leta 1889. R. i. p.!

Prvo sv. obhajilo v deželnem dvorcu. Preteklo nedeljo je pristopil neki hrvatski vojak, ki se nahaja v rezervni bolnišnici

soč kub. metrov gramoza se je pomaknilo naprej. Ena hiša je v nevarnosti.

IV. avstrijsko vojno posojilo. V prvi polovici aprila se objavi razpis 4. avstrijskega vojnega posojila. Ob lepih uspehih zavezniških armad bo brez dvoma tudi to posojilo dobro izpadlo. Denarja je med prebivalstvom dosti.

Umrl je v Gradcu 16. marca nekdanji deželni predsednik vojvodine Kranjske — baron Andrej Winkler. Dosegel je starost 91 let. Povzpel se je bil od preproste ga uradnika do tako častnega mesta. Kot deželni predsednik je bival na Kranjskem 13 let. Zadnji čas — pred vojsko — je bival v Tolminu.

Plaz je zasul v Bohinju v Ukancu 40 oseb.

Nova imena so dobile goriške ulice. Namesto imen, ki naj bi pričala po želji Lahonov italijanski značaj mesta, so se obnovila zopet stara nazivanja, deloma so se pa porabila imena, ki spominjajo na domačo starejšo in novejšo zgodovino.

Razne novice.

Važni posveti. Dne 12. in 13. marca so se vršila na Dunaju velika zborovanja, katerih se je udeležilo obilo zastopnikov raznih strank in svetovnih naziranj. K posvetu je prišel osebno tudi dunajski kardinal dr. Piffl in nekaj ministrov. Zborovanje je vodil dunajski župan. To zborovanje je bilo prvi poizkus, da spravi vse različne Nemce do skupnega obravnavanja najvažnejših vprašanj. Govorilo se je o važnih socialnih vprašanjih: nazadovanju rojstev, jetiki, varstvu dojenčev, spolnih boleznih in vojnih domovih. Najresnejša je bila zadeva spolnih bolezni in boja proti nečistosti. Od katoliške strani so se izpregovorile jasne in odločne besede, da te ljudske kuge ne bomo ozdravili, ako se ne začne odkrit boj proti nenravnosti. Samo enega prenovitelja imamo in ta je Kristus. Krepeke so bile tudi besede za svetost zakona in družine. — Dokler se ne bodo upoštevale in izpolnjevale božje zapovedi, dokler ne bodo odpravili gotovih tvornic in prepovedali gotovih inseratov po židovskih listih, bodo vsa taka posvetovanja — brez uspeha. Pajka je treba ugonobiti, ne samo pajčevine pometati.

Potres. V hrvatskem Primorju, kjer je bilo središče zadnjega potresa, je povzročena škoda deloma jako občutna. Človeških žrtev sicer ni bilo, pač pa je razdejanih, porušeni in razpočeni hiš silno veliko. V občini Grižane je potres porušil 110 hiš, 120 pa močno zrahljal; v Bribiru je poškodovanih okrog 900 poslopij, uničenih 12. — Na Reki je prizadetih 26 hiš. — V Senju so našli 40 potresnih sunkov.

Plaz je popolnoma razdejal in odnesel dom na Vršču.

Pastirski list kardinala Merciera, ki je bil tiskan brez dovoljenja ondote cenzure, pride v sodnijsko zasledovanje. —

Pri težki havbici.

avideznemu počitku vedno obstreljujejo Verdun, ki so ga oblasti zapustile. Nekateri listi že pišejo, da se je po trdnem počitku bitka pričela s potrojeno silo.

32 zračnih bojev pri Verdunu. Po večjih in manjših prask ob dosedanjih postojankah, so se poskušali predem letalci obeh vojskujočih se sil. Nemški letalci so obstreljevali osobito blodvorske naprave na progah Clermont—Verdun in pa Epinal—Lurs—soul ter okolico Dijona. Francoski letalci so pa ogrožali Metz ter ranili, tiroma ubili nekaj oseb. Neko drugo talno brodovje je priletelo nad Mühlhausen in Naptheim. **Nemci so izstrelili štiri sovražne aeroplane.** V Mühlhausenu je mrtvih 7, ranjenih 13 oseb.

TURČIJA NA KAVKAZU.

Petrograjski listi naznanjajo, da so Turki ob reki Kalapotamos in ob

deželnega dvorca v Ljubljani, prvokrat k sv. obhajilu. Pred vojsko se je nahajal od mladih nog neke na Srbskem, in tako se je zgodilo, da je ostal brez verskega pouka in brez sv. obhajila. Zdaj so ga skrbne sestre usmiljenke same poučile in pripravile, in tako je s prižgano svečo v roki in s šopkom na prsih prejel prvokrat ves srečen in zadovoljen sv. obhajilo.

† **Dr. Anton Stare.** Dne 15. marca je v Ljubljani zatisnil oči »ljudski zdravnik« dr. Ant. Stare, generalni štabni zdravnik v pokojju. Za smrt ga je lepo pripravil duhovni svetnik g. Simon Zupan, župnik na Ježici pri Ljubljani, ki sta si bila od nekdaj dobra prijatelja. Pokojni zdravnik je bil ljudomilnega značaja, usmiljenega srca, ter je vsakemu rad pomagal. Reče je zastoj zdravil, dostikrat pa povrh še podpiral. Bog mu bodi plačnik!

Zemlja se je vsadila. Ob zadnjem potresu se je nad vasjo Breznica na Gorenjskem odtrgal velik plaz zemlje. Več stoti-

Nemški guverner je pisal obenem kardinalu prijazno, a odločno pismo, ki mu v njem očita politično hujskanje ter opozarja, naj v bodoče s takim delom ne pride več v ospredje.

Nesreča v municijski tvornici. V Wöllersdorfu sta se pripetili nedavno dve mali nesreči vsled eksplozije razstrelilnih kapič. V dotičnem oddelku se je, žal, ponesrečilo enkrat pet, drugič štiri osebe. Vse druge zlobno zavite novice o velikih požarih in razstrelbah so pretirane in izmišljene.

Benetke pod vodo. Ob zadnjem deževju je po lepih spomladnih dnevih nastopil občuten mraz v severni Italiji. Snežilo je, s hribov so se valili plazovi. V Benetkah je morje preplavilo trg Sv. Marka in sosednje ulice.

Odstop francoskega vojnega ministra? Predsednik Poincaré je izpočetka zavrnil prošnjo vojnega ministra Gallienija za odstop, ker se je bal, da bi moralo odstopiti celotno ministrstvo. Slednjič se je le vdal. Za vojnega ministra bo imenovan general Joffre.

En dan 102 zračna boja. 8. marca je bilo v okolici Verduna dobrih sto letalskih spopadov. Francozi so pri tem izgubili 8 aeroplanov, Nemci nobenega.

Kakor pajk, ki spretno splete mrežo, ki vanjo lovi muhe in mušice, tak je tudi Anglež. Razpel je svoje mreže po celim svetu, ter hoče, da bi mu vsi služili; vojskovanje mu pa nič kaj ne diši. Poprej so se udeležili vojne razni plemiči in velikaši, ker so služili »domovini« kot visokoplačani častniki, in pa nižji sloji, ki so bili kot vojaki plačani. Zdaj je teh zmanjkalo. Naredili so postavo, da morajo na vojsko vsi ne-oženjeni. Kaj storiti? Zenili so se, da je bilo kar smešno. — Vlada naredi postavo, da morajo tudi oženjeni na fronto. Kaj sedaj? Shode prirejšajo in ugovarjajo.

Panamski prekop bo zopet odprt 15. aprila; voziti bodo smele tudi velike ladje.

Pojav na luni. Na večer pred zadnjim potresom so opazovali v nekaterih krajih blizu goriške fronte — kakor piše solkanski župnik č. g. J. Rejec — nenavaden pojav na luni. Okrog lune je bil velik kolobar (soj ali svit); preko tega soja do srede luninega kroga je bilo videti neki svetlobni žarek v podobi meča in sicer v smeri, kakor se je drugo jutro zemlja tresla. Ta pojav je trajal dober četrt ure. — Poročevalec pristavi, naj bi zvezdoslovci pojasnili to vsekako zanimivo prikazen.

Vojaške novice.

Naš prestolonaslednik — podmaršal. Nj. veličanstvo cesar Franc Jožef I. je imenoval Nj. c. in kr. visokost nadvojvodo Karla Franc Jožefa za podmaršala in vice-admirala.

Nabori letnika 1898 se bodo vršili v obeh državah monarhije v času med 14. aprilom in 3. majem.

Slovenski topničarji so se povrnili, kakor posnemamo iz raznih dopisov, početkom marca z galipolskega polotoka v turško prestolico — Carigrad. Kam jo bodo krenili z velikimi možnarji, še ni znano.

Pojasnilo zaradi podpor in vzdrževalnin. Nekateri so članke, ki so bili zadnji čas po listih o zvišanju podpor, napačno razumeli. Zato nadlegujejo okrajna glavarstva, ki so z delom že itak preobložena, z nepotrebnimi prošnjami. Podpora se ne zviša vsakemu, ki z dosedanjimi podpora težko izhaja. Za osebo nad osem let staro se dovoli podpora 1 K 05 v, če gostuje, in 70 v, če ima svojo hišo; za otroke pod 8 leti pa polovica od onih dveh vsot. Višja podpora se sploh ne dovoljuje, pač pa se najvišja celotna podpora iz gotovih vzrokov večkrat skrci.

Pod že označenimi pogoji se sedaj pošiljajo lahko vzorci na te-le vojne in etapne pošte: 6, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 19/II, 20, 22, 22/II, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78, 79, 81, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 116/III, 118, 119, 123, 125, 126, 127, 128, 132, 136, 137, 139, 141, 142, 144, 146, 148, 149, 150, 151, 156, 157, 162, 163, 164, 172, 173, 184, 176, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 200, 202, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 229, 230, 231, 233, 235, 236, 241, 251, 253, 254, 256, 257, 258, 264, 265, 271, 274, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 316, 320, 321, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 337, 338, 339, 341, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 501, 502, 503, 505, 507, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 630 in Sarajevo.

Glavar Črne Gore. Za guvernerja v Črnigori je imenoval naš cesar podmaršala Viktorja Webra, osvojitelja Lovčena.

Postrezitelj Pogreša se že 11 mesecev vojak Jožef Mihelič iz Plužne pri Tolminu. Služil je pri 55. pp., 5. maršk. Poizveduje in stroške povrne njegova žena Marija Mihelič, Riegersdorf št. 17, Koroško. — Že poldrugeto leto se ni oglasil Feliks Moder (27. pp., 9. komp.). Če kdo kaj ve o njem, naj blagovoli sporočiti njegovi ženi Justini Moder, Toplice, p. Zagorje ob Savi. — Pogreša se infanterist Alojzij Pokovec od pp. št. 17. I. b., 2. stot. Zadnjikrat je pisal iz Galicije septembra 1914. Če bi kdo kaj vedel o njem, naj blagovoli naznaniti materi Mariji Pokovec, Dolganoga, p. Kresnice. Stroški se povrnejo.

Veliko veselje je bilo ta dan v družini Jožefa Pritekelj v Gradežu pri Turjaku, ko se je po 11 mesecih zglasil iz ruskega ujetništva sin Alojzij Pritekelj. — Oglasil se je iz ruskega ujetništva Janez Likar iz Vodice (Col na Vipavskem). Nahaja se v Asa Balasosk, gubernija Ufer. Ujet je bil marca 1915. Zadnjič je pisal ravno pred enim letom.

Iz koroških zametov pošiljajo fantje vsem vojakom, ki se bo-

re zoper izdajalskega Laha, dalje bralcev »Domoljuba«, vrhniškimi in vipavskimi dekletom — srčne pozdrave: Franc Nussdorfer — Slap pri Vipavi; Lovrenc Filipič — Horjulj; Anton Gutnik — Ligojna; Ivan Knapič — Verd; Ivan Goropečnik — Dobrova; Jožef Klančar — Veliki Visolnik; Ignac Mahkovič — Janče; Franc Kastelj — Grosuplje; Jožef Škarabot — Šempeter; Franc Tomazič in Anton Raspor — Vipava polje pri Vipavi.

pošiljajo z južnega bojišča pozdrave vsem čitateljem in čitateljicam »Domoljuba«. — Podpisani so sledeči: Alojzij Kambič, Franc Muc, Jus. Plut iz Lokvice; Anton Hanzelj, Ign. Kifnar, Jos. Jenič, Janez Ružič iz Metlike; Jos. Žnidaršič, Jos. Lončarič, Mar. Vraničar, Jos. Matjašič iz Rosalnice; Jur. Mužar, Jos. Matjašič iz Božakova; Mar. Javor, Ivan Bajuk, Martin Bajuk iz Radovnice; Janez Jakša, Anton Jakša iz Gradca; Leop. Zupančič, Mat. Pezdirc, Leop. Papež, Leop. Kmetič, Janko Doltar, Leop. Jerman iz Črnomlja; Janez Butalja, Anton Grahek, Feliks Hlebec iz Petrove vasi; Matija Skrinjar, Anton Šuklje, Jos. Judnič iz Črešnovca.

Nemški mornariški admiral odstopil. Admiral pl. Tirpitz se je poslovil od svojega mesta. Njegov naslednik admiral pl. Capelle je bil mnogo let takorekoč desni roka Tirpitzeva, bo torej deloval v zmislu svojega prednika: nadaljeval bo povodno vojsko po znani napovedi nevtralnimi državam.

Amerika. Zbornica zastopnikov Združenih držav je pooblastila predsednika, da sme pomnožiti redno armado do 120 tisoč mož. — Vojna uprava je naročila poltretji milijon pušk in granat.

Dopisi.

Iz Žabnice pri Škofji Loki. Dobrodelna predstava na korist vojnimi invalidom v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne se je izvršila naravnost sijajno. Ne vemo, ali na bolj pahlvalimo poštrevovalnost šolske voditeljice gđne. Ivanke Cegnar, ali dovršenost igranja in petja. V imenu vojnih invalidov, katerim je predstava donesla čistejša 100 K, hvala prisrčna in domovinska! Mimogrede bodi omenjeno, da je naša gospodična šolska voditeljica v patriotske namene neumorno delavna in poštrevovalna. — Potres smo čutili v nedeljo 12. t. m., zjutraj ob 4. uri 20 minut. Smet od zahoda proti vzhodu.

Dolenjavas pri Ribnici. Pred mesec je bila tu ustanovljena lesna zadruška za tukajšnji okoliš. Pečala se je predvsem z dobavljanjem drv, ki je z njimi oskrbovala vojno bolnišnico v Ribnici; odposiljala jih je pa tudi v Zagreb in v Ljubljano. Zadruga vrlo dobro napreduje. Vodi jo njen ustanovitelj poslanec Škulj. — Odkar smo uredili društveno dvorano, je društveno življenje močno napredovalo. Zadnjič smo priredili dve dobrodelni predstavi: petjem in deklamacijami. Poleg naših vrlih fantov iz Marijine družbe, ki so oskrbeli zanimivo igro, so nas presenetili mal-

šolski dečki. Čisti donesek se je obrnil v prid goriškim beguncem (60 K) in za oslepele vojake (50 K).

Semič. V nedeljo, dne 12. t. m., je imelo naše izobraževalno društvo občni zbor. Društvo kljub neugodnemu času ne spi. Priredilo je predpustom dve igri, katerih čisti dobiček je poslalo za deželni zavod za slepe; znašal je pri igri fantov 52 K, pri igri deklet 178 K. V odmorih so nas zabavali tamburaši, ki se še vedno pridno vadijo. Seveda vojska tudi našemu društvu ni prizanesla. Godba na pihala mora počivati, ker je večina njenih članov in tudi kapelnik v vojski. Bog varuj in privedi nazaj zdrave vse dobre fante!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 ³/₄ % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Kletev divjega lovca.

(Povest. — O. — J. C.)

(Dalje.)

Drugi dan je že prišla sodno-zdravniška komisija, potrdila smrt logarja Vojčiča in odredila njegov pokop; ostalo je še glavno delo oblasti: poiskati požigalca in ubijalca, — oba nedvomno v eni osebi.

Preiskava se je začela in iz vsega, kar so povedali vaščani, se je dognalo, da je zažgal in logarja umoril divji lovec Joža.

Milan sam ni mogel s svojim pričevanjem stvari nič razjasniti. Pripovedoval je, kako je šel na dvorišče, da zapre vrata, ki jih je požigalec pustil odprta; — kar mu pogled obvisi na strešnem robu, ki je že na vso moč gorel. Bil je kakor iz sebe, klical očeta in ljudi; spominja se samo tega, da je hipoma počila od nekje puška in se je oče zgrudil brez besede na tla.

Orožnikom ni preostajalo drugega, nego da so se podali iskat zločinca v gozd, kjer se je prav gotovo skrival. Hudodelstvo je tako razdražilo celo vas, da so se z orožniki tudi vaški fantje napotili zasledovat hudobneža.

Že drugi dan predpoldnem se je čulo

iz gozda silno vpitje, ki je spravilo vso vas pokoncu. Na stezi proti vasi se prikaže vsem tale prizor: Pred orožniki, ki so se njih bajoneti bliskali v zlatem solncu, je stopal Joža, uklenjen z verigo, zmršenih las, mrklega obraza in divjega pogleda. Za orožniki je stopala hrupno in šumno cela tropa vaške mladine; nekateri starejši so psovali zločinca, ki je nemo korakal pred orožniki, kakor stroj brez krvi. Ko pridejo v vas, izbruhne med vaščani prava sveta jeza v vsej moči; ogorčenje med množico je rastle s tako silo, da so morali orožniki miriti in ljudi odganjati, da bi se ljudska strast sama ne maščevala nad ubijalcem in požigalcem.

Orožniki so mirili spočetka z besedami; a ko je bila vsaka beseda zaman in je bilo življenje hudodelca v nevarnosti, so prišli za orožje in zapretili, da nastopijo z ostrino, če se množica ne razkropi.

Ljudstvo se je slednjič pomirilo in spremljalo s stisnjenimi pestmi in z ostrimi besedami ničvredneža, ki so ga odpeljali orožniki na vozu v mesto — pred sodišče.

Joža je preiskovalnemu sodniku izprva tajil; toda večjemu strokovnjaku se je hitro posrečilo, da ga je spravil v razna protislovja, in da je Joža slednjič skoro porogljivo izjavil:

»Da, zažgal sem in ubil sem ga jaz, da maščujem svojega prijatelja.«

»Toda taka maščevanja niso navadna v naših krajih,« reče sodnik; »zraven pa tudi kaznovanje ni prepuščeno posamezniku, marveč tistim, ki so za to postavljeni.«

»To me nič ne briga. Zaklel sem se, da se bom krvavo maščeval nad starcem; — svojo prisego sem izpolnil, in vi me obesite, če me hočete, ne menim se nič za to.«

»In vam ni žal?«

»Žal?« se zasmije s peklenkim smehom ubijalec, »zakaj, čemu bi mi neki bilo žal? Ali je bilo njemu žal ubiti človeka, čigar žena je bila z eno nogo skoraj že v grobu in čigar štiri otroci so vpili lačni po hiši?«

»To je druga stvar,« reče sodnik strogo. »Rajni logar se je moral v nujni samobrambi poslužiti svojega orožja.«

»To mi je vseeno; jaz sem hotel maščevati svojega tovariša,« reče zločinec kljubovalno.

»Ne, niste smeli, ker to je proti božji, naravni in proti cesarski postavi,« reče sodnik strogo.

»Preziram te zakone, ki z ene strani dovoljujejo ljudi streljati kot žival, z druge pa zabranjujejo maščevanje na takih krvolikih.«

Ta skrajna osornost hudodelca je uverila sodnika, da ima opraviti s trdovratnim zločincem, ki z njim pravica ne sme imeti nobenega usmiljenja.

Čez nekaj tednov je bila glavna razprava proti divjemu lovcu Joži, ki je bil obtožen radi požiga in zavratnega umora. Sodišče ga je obsodilo na smrt na vešalih, ki je bila potem potom najvišje milosti izpremenjena v dosmrtno ječo.

Zares, težka nesreča je zadela Vojčičevo družino. Čez noč so postali reveži —

skoraj brez vsega. Ker je bila hiša lesena, je zgorela do temelja, in samo požrtvovalnosti sosedov se je posrečilo, da so v neverjetni naglici izpraznili vso hišo. Tako so rešili vse, kar se je nahajalo v njej.

Prvo pomoč je dobila nesrečna družina pri starem gospodu župniku, ki je poklical Ano in Milana v svoje župnišče, dokler si ne zgradijo nove hišice in si ne uredita novega doma.

Samo vsled Milanove delavnosti in dobrodušnosti vaščanov, ki so bili priljubljenemu mladeniču krepke in železne volje v vsem na roke, je bilo mogoče, da se je v kratkem času sezidala na istem mestu hišica, ki je bila skoraj še lepša od prve. Ni še preteklo leto dni, ko je Milan zopet gospodaril v lični hišici.

V svoji novi domačiji je razvil Milan izredno delavnost; trudil se je z vso vne-mo od rane zore do poznega mraka, samo da si zopet odpomore, da ne bo treba njegovi materi na stare dni stradati. K njegovi delavnosti mu je prav dobro došla tudi delna očetova pokojnina. Ni bilo veliko, a bil je stalen in gotov priboljšek, ki se je dalo z njim vsaki mesec stalno razpolagati.

In tako je potekalo njegovo življenje v delu in marljivosti; — žilava narava človeka je krepko kljubovala nemili usodi.

Stara Ana, videč svojega sina, kako se trudi v potu svojega obraza za dom, je rekla čisto solznih oči:

»Oh Milan, kako sem srečna s teboj!«

Ta pohvala je bila za dobrega sina zadostno plačilo. Tako je bil srečen ob takih besedah, da bi bil najraje skočil k starki in poljubil njeno od skrbi in bolečin razorojeno čelo.

»Srečna sem, dragi Milan, srečna; toda to me boli, da ti ne morem tako pomagati, kakor bi ti kaka mlajša gospodinja.«

»Pojdite, mama, pojdite; vi ste še za dve drugi,« reče Milan v smehu, držeč se, kakor bi je ne razumel.

»E, Milan, lahko se je tebi šaliti, ko si še mlad; od mene stare se je pa smeh že poslovil,« vzdihne Ana in začne urejati lonce po ognjišču.

Večkrat se je razpredel med njima tak razgovor; — toda Milan je obrnil besede vedno na drugo, kakor bi mu ne bilo všeč, če je mati sprožila to stvar. Starka se je včasih tudi resno razvnela zaradi tega; toda Milan jo je znal tako razorožiti, da se je slednjič še sama smejala z njim.

Nekega dne zvečer je bila pa Ana nekam nenavadno resna. Ko sta povečerjala, reče Ana resno:

»Koruzo bo treba okopati jutri.«

»Da, čas bo, mati.«

»Koliko težakov bo treba?«

»Kake štiri poleg mene,« reče Milan mirno.

»Potem pride košnja na vrsto.«

»Da, košnja; pa huda bo letos, kajti trave že davno niso bile tako goste in velike, kot letos.«

»Hvala Bogu!«

»Koliko koscev bomo pa najeli?«

»Jih bo težko dobiti toliko, da bi es dan pokosili.« (Dalje prih.)

Slike in črtice z bojišč.

Veselosť gineva...

Pismo, ki ga je poslal starejšina »Danice« g. Lovro Sušnik svojemu bratu Jožetu na Breznico št. 2. pri škofiji Loki.

Sarajevo, dne 27. februarja 1916.

Dragi Jože!

Hvala Ti lepa za karto! Vesel sem je bil, čeprav so bile novice, ki mi jih sporočaš, maloštevilne. Posebej sem Ti še hvalen za Pavletov naslov; želel sem mu že pisati.

O sebi Ti ne vem posebnega poročati. Zanimalo Te bo le, da sem postal nedavno tega nadporočnik; mogoče že veš iz Slovenca. Kaj ne, če bo vojska še dolgo trajala, postanem še general. — Gre mi primeroma dobro. Zdrav sem, hvala Bogu, in tudi sicer mi ničesar ne manjka. Kaj bo z mojim dopustom, še sedaj nič ne vem. Moram počakati, da se drugi vrste, potem bom že videl. Na vsak način se bom potrudil, kakor si lahko mislite, da pridem prej kot prej domov, da se po dolgem in težkem času spet enkrat vidimo. Kako si že želim tistega dneva! Najbrže bo med tem minila zima in z njo zopet leto, kar se nismo videli. Na novo bo prišla cvetoča pomlad, ki je zaljšala moj lanski dopust in poviševala mojo dobro voljo, ljubezniva in smehljajoča kakor deva, ki podaja ženinu roko v slovo, v težko, mogoče večno slovo, pa mu noče greniti zadnjega trenutka, temveč mu želi olajšati žalosti polno srce. Z lanskim poletjem sem izgubil tudi jaz doberšen kos svoje vigradi in ko pride novi maj, moja veselost ne bo več tako razposajena. O širne poljane poljske, vam sem ostavil svojo zdravo mladost; naj vam bo v srečo in blagoslov!

Da si mi zdrav, da so mi zdravi vsi domači!

Tvoj brat Lovro.

Vojski si pripovedujejo...

Zimsko solnce se je hladno oziralo skozi okna v bolniške sobe na ranjene in onemogle vojake, razgovarjajoče se o zanimivih dogodivljajih. Marsikaj so že prestali ti junaki; ta je izgubil roko, drugi noho, tretji kaže polzacemento rano, a še jim polje po žilah junaška kri, in zavest, da so se brabro borili, jim širi srce. V takih trenutkih poenjajo telesne slabosti, težave, rane in boleti so za hip pozabljene.

Večkrat ta ali oni utihne ter se pogrezne v morje preteklosti. Dni preišča, ki so minili in na tihem briše solze... Spomni se mladosti, ki je kakor ovenela cvetka v hladnem pomladnem jutru; predočijo se mu leta, zapravljena in zavožena, slična težkemu vozu v blatnem močvirju. Sramuje se samega sebe, tajno ugičje in snuje načrte za boljšo bodočnost...

Sedela sva skupaj z vojakom z lepe Gorenjske. Govorila sva o razliki med nekdanj in sedaj ter zadela slednjič na ponočevanje. Tovariš se je globoko zamislil, nato pa slovesno vzdihnil: »O, če mi bo dano, da še enkrat pridem na Gorenjsko v prijazni šenčur, kako vse drugače hočem živeti. Niti minute ne maram porabiti več za ponočevanje, krokanje in brezkoristno shajanje po zaduhlih pivnicah.«

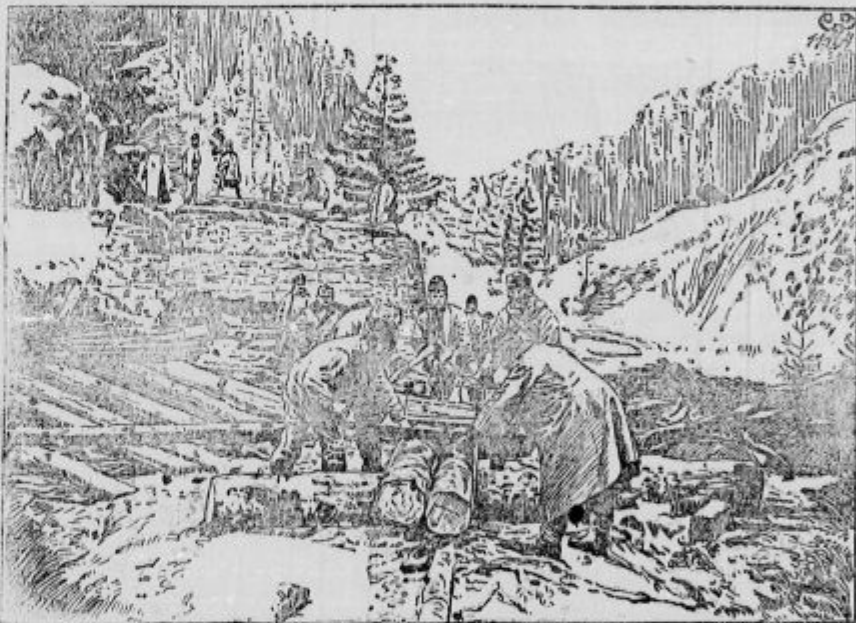
V najini sredi se je nahajal korporal Rudolf s srebrno svetinjo na junaških prsih. Tudi ta se je strinjal z najinimi nazori. »Silno ljubim veselje,« je pričel zamišljeno razkladati, »najljubša zabava mi je bila nekdanj ples. A zapela je druga godba in moral sem na bojno plesišče v snežene Karpate. Noge, ki so se sukale nekdanj ob zvokih harmonike, so mi hudo ozeble; slutil sem, da ne ostane brez zlih posledic. In takrat sem napravil sklep, da me, ako ozdravim, ne izvabi nobena godba več na plesišče. Ozeblina je poenjajala, a sklep nosim še vedno neizpremenjen v svojem srcu.«

V moji sobi je bival vojak, ki sem ga zaradi amputacije hotel pomilovati, a me je odločno zavrnil: »Izgubil sem roko, pa je ni škoda. Z njo sem udaril svojo mater in pozneje ženo, ki me je svarila, naj opustim popivanje.«

Vso pozornost in sočutje pa mi je zbuja mladi vojak, ki je v vojnem spopadu izgubil obe nogi. Kakor otroka so ga prena-

ljaje iz časa, ko sem šel drugič v fronto. Ko sem se odpeljal iz Judenburga v Galicijo, med vožnjo ni bilo nič posebnega. Blizu Črnovic smo čakali šest dni. Dne 23. oktobra pride nenadno povelje: Pripravite se! Odrinemo nad Taljana! Zvečer smo odkorakali na postajo Z. Tam smo prenočili kar na prostem. Bilo je jako mrzlo. Ko sem se prebudil, je bila en palec debela slana na meni. Ob 10. uri smo se vsedli na vlak ter rekli: Z Bogom Galicija in Bukovina! Mi se ne vrnemo več nazaj. Odpeljali smo se proti Kranjski, bili smo zelo veseli, peli smo in vriskali. Zdelo se je nam, kakor bi se peljali domov; pa zelo smo se varali, kajti čakali so nas grozni boji.

Dne 28. oktobra smo izstopili v Volčji Dragi ter se podali v neko vas pri Gorici. Tu smo ostali dva dni. Zvečer drugega dne smo odkorakali ter prišli v Gorico. Tu smo ostali; celo noč so grmeli topovi. Dne 1. novembra pride povelje, da odrinemo tudi mi v bojno črto. Ko smo šli čez Sočo,

Vojski popravljajo osvojeno srbsko opirališče.

šli strežaji, toda sam ni tarnal, niti zdihoval. Gnala me je radovednost, da bi nekoliko globlje pogledal v njegovo življenje, kar se mi pa ni posrečilo. »Svojih tajnosti ne razkrivam,« se je odločno izrazil. »Kar me je zadelo, me ne tare toliko, ker smatram za kazen.« Povedano mi je bilo dovolj. Mladenič trpi, a vdano prenaša, vedoč, da mu je napočil plačilni dan.

»Nesrečna doba,« zdičujejo ljudje več ali manj upravičeno. A uprav ti težki časi so že mnoge izmodrili ter jih privedli izkušene do spoznanja na pravo pot.

Limbarski.

To so izkušnje...

Vojak Anton Dolanc iz Dol pri Litiji opisuje svoje doživljanje:

Dragi starši! V začetku Vas lepo pozdravim kakor tudi druge domače. Naznam Vam, da sem zopet ranjen v levo noho in v bolnišnici na Dunaju. V tem pismu Vam hočem nakratko opisati svoje doživ-

so nas Lahi že pozdravljali z granatami in minami. Kmalu smo bili na Kalvariji. Tam se je začel boj, kakršnega še nisem videl in ga ne bom več. Grmeli so topovi vseh kalibrov, da se je zemlja tresla; padale so granate kakor toča. Na vsako ped zemlje je padla granata. Ne morem Vam popisati, kako strašen je bil boj. Lahi so hoteli tukaj na vsak način prodrati. Cele kupe trupel je že ležalo pred našimi okopi, pa še vedno so se valile sveže čete proti nam; a vsi njihovi napori so bili zastoj.

Padali so kakor muhe pred našimi topovi, bajoneti in ročnimi granatami. Boj je trajal cel dan in vsa noč in bil vedno ljutejši. Takrat sem mislil, da ne bom nikdar več videl domačega kraja. Na vernih duš dan je bilo klanje najljutejše; šele proti dnevu je nekoliko odjenjalo, nakar so nas nadomestili Dalmatinci.

Proti večeru smo šli v Gorico in tam prenočili. Drugi dan smo odšli v Št. Peter, kjer smo ostali štiri dni. Imeli smo mašo,

drugače smo bili prosti. Popoldne 7. novembra smo se zopet vrnili na Kulvarijo. Sedaj je bilo nekoliko boljše, a padale so granate, mine in šrapneli, da je bilo groza. Pred nami in za nami je bilo veliko ranjenih. Marsikdo izmed mojih prijateljev je padel, a mene, hvala Bogu, ni zadelo nikdar. Tu smo bili štiri dni brez spanja in menaže; morila nas je posebno žeja, ker nismo nikjer mogli dobiti pitne vode. Stali smo morali do pasu v vodi in blatu; spodaj so bili pa mrličji. Takrat sem mislil, da ostanem v blatu; nobene noge nisem mogel prestaviti. Končno sem ob strani vendar splezal ven. Ponoči 11. novembra so prišle zopet druge čete na naše mesto, kajti dalj nismo mogli držati. Bili smo vsi zelo izmučeni. 12. novembra pridemo v Št. P. Prvi dan ni mogel skoraj nobeden hoditi. Pozneje smo pa le okrevali in smo bili zopet čvrsti Janezi. Počivali smo štiri dni, nato pa še tri dni v neki vasi v ozadju. Toda treba je bilo zopet odkorakati na fronto, in sicer na Oslavje. Tu je bilo nekoliko boljše; smo bili vsaj na suhem.

Vztrajali smo na tem mestu en cel teden. Strašno je zopet pokalo. Dne 27. novembra so začele tudi v naš strelski jarek padati granate; pet jih je padlo ravno tam, kjer sem bil jaz, pa na srečo ni nobena eksplodirala. Ostal sem nepoškodovan. Neka druga se je razpočila komaj en meter za mano, a mene tudi ni nič zadela.

Dne 28. zvečer smo dobili nadomestilo; odšli smo skozi G... v Št. Peter, a ostali smo tukaj komaj dva dni in morali zopet na Oslavje, kjer so nas čakali novi boji. Takoj prvi večer sem bil ranjen v levo nogo v stopalo tudi jaz; zadela me je granata. Lezel sem na obvezališče, pa me zadene krogla od šrapnela v gleženj leve noge. Zdaj me je pa prav pošteno bolelo.

Upam, da kmalu ozdravim; takrat bom pa izdajalskim Lahom prav pošteno vrnil.

Kajne, dragi starši, koliko morajo vojniki prestat! Prepričan sem, da me je gotovo Marija varovala, saj berete iz časopisov, kako vojniki zaupajo na Marijino pomoč.

Upam, da pridem kaj domov, preden bom šel tretjič med bojne viharje.

Mnogo pozdravov Vam pošilja Vaš sin Anton Dolanc.

Zdaj in prej. — Voščilo za god.

Ljuba moja mati! V začetku Vas lepo pozdravim in Vam voščim vesel godovni dan — na praznik Matere božje. Bog daj, da bi zanaprej svoj god obhajali bolj srečno, kakor letos; Bog daj, da bi bila čez leto zopet vsa družina doma zbrana. Upam, da nam bo ljuba Marija izprosila to srečo in pa milost končnega miru. Prosite tudi Vi Marijo v ta namen, tudi jaz molim k Mariji; svojega patrona in angela variha nikdar ne pozabim. Ljuba mati! Odkrito povem: Zdaj bi rad šel večkrat v svetišče, da bi počastil Marijo, pa mi ni moč. Spominjam se večkrat Vaših besed, ko ste me svarili, naj grem v cerkev... Ako me Marija obvaruje, da pridem še kdaj domov, bom pač dobro vedel, kako se živi...

Imam pa trdno upanje, da še pridem domov. Zadnjič sem prosil Marijo, naj bi

vsaj za en dan prišel domov, da bi se vpi-sal v Marijino družbo, pa sem bil takoj uslišan. In sedaj, kadar vzamem kapo z glave ter zagledam svetinjo Matere božje, pa se mi srce takoj razveseli. Ljuba mati! Odkar sem pripel svetinjo na kapo, sem kar zmeraj vselega srca, četudi se mi kdaj hudo godi.

To si pa mislim, ljuba mati, da je ta pokora kazen za greh. Kadar mi je prav hudo, pa se zmislim na križanega Zveličarja, ki je imel še hujšo vojsko, da je nas odrešil; toda Kristus je trpel za nas vse, mi pa trpimo vsak zase, za svoje napake...

Zaradi mene nikar ne žalujte, rajši molite za zdravje in srečno zmagajo. Ljuba mati! V boj grem, pa me prav nič srce ne boli, saj me zmira navdaja zavest, da pridem še domov.

Za god Vam ne morem drugega dati, kakor to pismo in obljubo, da se Vas bom tudi jaz spominjal v molitvi.

Pozdrav vsem skupaj. Na svidenje!

Josip Hönikman, 17. pp., 4. k.

Vdanost.

Vojak Urh Kersnik je pisal svoji sestri na Jezerskem, ko je odhajal drugič na bojišče:

Ljuba sestra! Obiščem Te s temi vrticami. Najprej Te lepo pozdravim in Ti naznanim, da se zopet poslavljam od tega kraja. Približal se je zopet čas, ko bom moral prijeti za puško in odriniti v boj. Prav rad grem, tudi rad dam svoje življenje za domovino; pa vendar, ko se spominam na dom, mi je hudo, ker bom moral zapustiti svojo družino in mater in Tebe, ljuba sestra!

Zdaj nič ne vem, kod me bo vodila roka božja; želim, da bi me pripeljala na dom, med domače, ali pa med tiste, ki se veselijo neminljive sreče v večnosti. — Sedaj pa, ljuba sestra, priporočam sebe in oba brata Tebi in vsem domačim. Nikar ne pozabite name pri molitvi. Moli tudi kak očenaš za Tvoje hčerke očeta. Ko Ti pa hčerka bolj odraste, spomni ji umrlega očeta, da bo vedela, zakaj in kdaj je dal življenje za blagor domovine. Nikdar ga ne bo videla; toda imejta ga obe v blagem spominu, saj so ga nebeščani sprejeli v svojo sredino. Bog daj, da bi nas doletela ta sreča!

Pozdrav vsem. Na veselo svidenje, če Bog da.

Našim vojakom.

Pozdravljeni, pozdravljeni bodite nam junaki vsi, ki branite dom preljubljeni pred krutimi sovražniki.

Pozdrav pošilja vsak od nas, pri vas smo v duhu vsaki čas. Od slednje naše koče izročamo pozdrave vroče.

Krvava igra tam besni, človeških žrtev še želi. Kdaj konec bo morije? Kdaj žar miru zasije?

V tem ognju naš vojak stoji, za domovino krvavi; za domovino in cesarja, za mile Avstrije vladarja.

Zato pa hvala tisočkrat za trud ti bodi, zvest junak! Za zmage te slavimo, še to-le poprosimo:

Domovju vsekdar bodi zvest, četudi boj bi bil let šest. Srcé ohrani si pošteno, poštenost svojo neskaljeno!

Slovenka iz V. v.

Vprašanje in odgovor.

Kdaj se boste povrnili, hrabri fantje in moške — na domove osamljene? Vidimo se kmalu že?

Vaša srca vsa potrta — polna so pričakovanj; pridite, da uresničite dan se naših srečnih sanj!

Čaka deca, pričakuje truma mater in žen; koliko spolzelo zdaj je za vas bridkih že solz!

Pridite, da spet zasine domom sreča mirnih let! Pridite, da zaživeli bomo raj družinski spet.

× × ×

Ljubi otročiči naši, naše matere, žen! Kakor vi — mi hrepenimo; vaše — naše so želje.

Ena ura ne poteče, bodi bridka, lahka nam, da bi misli koprnečih duš ne pohitele k vam.

Kmalu, kmalu — potrpite — zopet pridemo domov; kmalu, prej ne, kakor strta sila bo sovražnikov.

Upajmo, da skoraj pride svidenja slovesni čas; potrpite in molimo, da bo Bog se vsmilil nas.

Jožef Mohor, invalid.

Gospodarske vesti.

GOSPODARSKI IN TRŽNI PREGLED.

Ko so kmetje februarja oddajali predivo, je marsikdo menil, da je premalo dobil, ter povpraševal, če je cena predivu določena. Trgovsko ministstvo je z odlokom z dne 15. septembra 1915 uredilo prodajo prediva in do-

ločilo najvišje cene. Začasno se je ustanovila centrala v Trautenau-vu na Češkem, kamor se je imelo oddajati vse blago. Najvišje cene, ki se plačajo na oddajni postaji, so: Za posebno blago, v tovarnah vrto: Ia. 270 K, IIa. 220 K, IIIa. 180 K za 1 q. Tega prediva pri nas ni. Prav bi pa bilo, da bi mislili v krajih, kjer je veliko prediva, na take umetne sušilnice, ker je predivo potem veliko več vredno. Predivo, s trlicami napravljeno: izbrano blago, ki ga v tovarni ni treba več čistiti, 270 K, drugače 220 K. Sicer pa: Ia. 200 K, IIa. 180 K, IIIa. 160 K. Za vezavo se sme porabiti le predivo.

Angleška vlada je začela že pozimi leta 1914 sama kupovati pšenico, seveda le na skrivnem. Neka tvrdka je pokupila toliko pšenice v raznih krajih, da so trgovci kmalu spoznali vladno roko, ker ne more noben trgovec take množine prodati. V Liverpoolu, kjer je za Angleško glavna žitna trgovina, je nastalo grozno razburjenje. Odkar je vlada pšenico nakupovala, se je cena dvignila za 8 K pri 100 kg. Na glavnem zboru zveze žitnih trgovcev so bili vsi mnjenja, da še nikdar ni bilo take zmešnjave v žitni trgovini. Od vlade so zahtevali čisto določen odgovor, ali se vlada peča s to trgovino ali ne. Po raznih izgovorih je vlada slednji priznala, da trguje. Trgovci so vladi take povedali, da je lani spomladi sklenila opustiti to kupčijo. Svoje žito je prodala maja in junija. Cene so padle vsled obilnega žita za 8 kron pri 100 kg. Koliko milijonov je imela vlada izgube, ni mogel nihče izvedeti. Meseca novembra leta 1915 je trgovski minister izročil to zadevo kmetijskemu. Vprašali so razna društva in strokovnjake za svet. Vsi so odsvetovali; toda vlada je še isti mesec naznanila v zbornici, da bo žito zopet kupovala. Cena se je hitro dvignila zopet za 8 kron, pozneje še za 8 kron. Zelo velike množine je vlada nakupila v Argentini, v Kanadi in v Avstraliji. Skoro gotovo se boji letos slabe letine ali hujše pomorske vojske.

Angleži so v žitni kupčiji Romune pošteno potegnili. Kupili so tam 8 milijonov q pšenice, plačali le eno tretjino pod pogojem, da prodajalci na svojo odgovornost na blago pazijo in ohranijo pšenico do konca vojske. Takrat jo bodo vzeli in ostanek plačali. — Na ta način ne bodo Romuni kmalu prišli do svojega denarja, žito bodo pa molji končali. Romunski trgovci so prav veliko pšenice pokupili na Južnem Ruskem. Vsled tega nakupa se je vrednost rublja zelo dvignila, kakor vselej, če pride tuj denar v deželo. Domneva se, da hočejo romunski trgovci to pšenico z lepim dobičkom nam in Nemcem prodati. Ruska vlada je pa to pripustila, da kmetom pomore in podpre svojo valuto, to se pravi, da bi prišel ruski denar do večje vrednosti. Angleška je vsem domačim ladjam dovolila odjadrti le pod gotovimi pogoji iz domačih pristanišč. Vsaka ladja, ki je vozila v Ameriko ali Argentino, se je

morala zavezati, da bo nazaj nekaj žita pripeljala. Zaradi te omejitve morske trgovine pa zaslužijo nevtralne ladje, ki jim angleška vlada ne more ničesar ukazati, vedno več.

Pred kratkim je bila kazenska obravnava v Gradcu proti agentu Hermanu Miring, ki je iz Nemčije doma, in je bil pri nas že 15 mesecev zaprt ter obsojen, da zapusti Avstrijo. Po izbruhu vojske se je pod drugim imenom priklatil v Avstrijo in posredoval pri kupčijah s kožami in usnjem. Zapravljal je tako, da ga je začela sodnija zasledovati. Sodnijsko so dognali, da ima ta človek, ki leta 1914 ni imel toliko, da bi stanovanje plačal, 150.000 K premoženja. Sam pa je priznal, da premore čez 500.000 K. Ko je bil sodnik presenečen, je rekel: »Kaj, meni hočete to očitati! Naštem vam lahko takoj cel tucat imen samih beračev pred vojsko, ki so zdaj le pri kupčiji z usnjem milijonarji postali.« — Zaradi napačne zglasitve je bil obsojen na 6 tednov in izročen nemškimi oblastem, ker se je odtegnil vojaščini.

Bolgari pravijo, da imajo živil za več let zadosti. Nemcem so prodali 50 milijonov kilogramov turščice, to je pet tisoč vagonov, nam pa 700.000 okvolne. Ena oka je 1.2 kg.

Krmila so zelo draga postala. Letos bo kazalo nasaditi veliko buč in solčnih rož, da bomo imeli doma olje za solato in krmo za živino. Buče poznate. Ni pa povsod znano, da je olje iz peček prav dobro za vse jedi, za katere se rabi laško olje. Toda kako bomo zdrobili in oželi pečke? V nekaterih krajih so imeli navado, da so laneno seme kar v stopah strli in potem stisnili. Zdaj imamo zadosti stiskalnice doma. Čemu bi dajali denar tujim bogatinom! Še vse premalo je pa znana solčna roža, ki daje dobro jedilno olje, pa tudi olje za milo in firnež. Stisnjeni ostanki so za žival več vredni kakor lanene tropine, katere imajo 28 odstotkov beljakovin in 112 krmilnih jednot; tropine solčnih rož pa 32.8 odstotka beljakovin in 125 krmilnih jednot. Na sto in sto jih lahko nasejete ali še boljše nasadite po krompirju in turščici. Če ne maraš sam doma »prešati«, jih bôš prav lahko dobro prodal. Solčne rože bi na dobri njivi veliko več donesle kakor žito. Lahko jih zasa-diš tudi kot lepo ograjo okrog njive.

Goved je bilo dne 13. t. m. na Dunaju 3576. Plačevali so voli: Ia. 340—360, IIa. 300—332, IIIa. 272—284, krave 230—320. Cena je šla zaradi velike množine nekoliko nazaj. Prešičev je bilo 14. t. m. 6723. Debeli prešiči so se podražili za 20—25 vin. pri 1 kg. Plačevali so jih 510—520 prve vrste. Srednje in stare 5 K. — Prešiče za meso: Ia. 430—460, IIa. 390—424, IIIa. 330—386 K za 100 kg. — Mesarji so hoteli cene pritisniti. Lastniki se niso vdali, ker so vedeli, kako primanjkuje masti in tako so šle cene kvišku.

Pri nas je velika nevarnost, da bi marsikaterega zapeljale visoke cene in bi prodal nezrelo žival. Primerilo se je

tudi, da na vse načine silijo k prodaji, ponujajo 3.50—4 K. Če je pa žival prodana, potem pa groze s tožbo, če se jim ne vrne, kar je čez najvišjo ceno.

× × ×

Preskrba z jarim semenskim žitom in fižolom. Zavod za promet z žitom poroča: C. kr. poljedelsko ministrstvo je določilo, da se izvrši preskrba s semenskim žitom v glavnem po »Zavodu za promet z žitom ob času vojne«. Žitni zavod bo razdeljeval jaro semensko žito potom svojih komisijonarjev. Vsak komisijonar bo oddajal žito tistim občinam, ki spadajo v njegov komisijski rajon. Kmetovalec pa mora dobiti semensko žito le, če se izkaže s tozadevnim potrdilom svojega županstva, da žito res potrebuje. Županstva morajo izstavljati ta potrdila vestno in po tehtnem preudarku ter smejo dati potrdila samo onim, ki v resnici nimajo sami dovolj žita. Župani so dolžni voditi o izdanih potrdilih poseben seznam, ki se bo pozneje predložil okrajnim glavarstvom. Nekaj vagonov semenskega žita s Češkega in Nižjeavstrijskega so dobile tudi c. kr. kmetijska družba v Ljubljani, njena podružnica v Kočevju in Gospodarska zveza v Ljubljani. Te tri korporacije bodo oddajale semensko žito istotako le proti potrdilom županstev, in ne smejo županstva nikomur izdati potrdila dvakrat, ker bi se sicer utegnile zgoditi zlorabe. Žitni zavod bo oddajal deloma domače (kranjsko), deloma tuje žito; druge omenjene tri korporacije bodo oddajale le tuje žito. Zadostno preskrbljena bo naša dežela z jarim ječmenom in pšenico. Manj imamo na razpolago ovsa in se bomo morali deloma zadovoljiti z romunskim. Prav nič pa ni jare rži, in bodo morali kmetovalci obsejati njive namesto z ržjo, z drugim žitom. Dovolj bo tudi ajde in koruze. — Kmetovalci, ki potrebujejo semensko žito, naj se torej takoj zglase pri svojih županstvih, v kolikor tega še niso storili. Tudi radi fižola naj se kmetovalci čimprej zglase pri svojih županstvih. Naj se navede, kdo ga hoče kupiti za seme in kdo hoče zamenjati svoj fižol za »Ribencana« iz ribniške doline. Pripomnimo še, da bo koruzo, ki se bo sejala za zeleno krmo, oddajala »Centrala za krmila«, oziroma nje zastopnica za Kranjsko: »Gospodarska zveza v Ljubljani«. — Zavod za promet z žitom ob času vojne, podružnica v Ljubljani.

× × ×

Iz seje c. kr. kmetijske družbe dne 16. marca 1916. Podpredsednik dr. Lampe se v toplih besedah spominja pokojnega predsednika družbe, komercialnega svetnika Frana Povšeta. Pokojnik, ki je bil izvoljen v glavni odbor družbe leta 1886, od leta 1897 podpredsednik in od leta 1908 predsednik, ki je torej trideset let deloval v glavnem odboru, si je za c. kr. kmetijsko družbo kranjsko pridobil neminljivih zaslug. Vse, kar se je za povzdigo kmetijskega stanu v naši deželi v tej dobi storilo, je ozko zvezano z njegovim imenom. C. kr. kmetijska družba mu bo za vse čase hranila hvaležen in časten spomin in bo tudi v bodoče delovala v njegovem smislu. — Dalje poroča podpredsednik o sklepih, ki so se storili pri zborovanju predsednikov

c. kr. kmetijskih družb in deželnih kulturnih svetov na Dunaju glede na sedanji in prihodnji položaj kmetijstva v naši državi. Nato se je vršil razgovor o praznovanju 150letnice c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko. Odobril se je družbeni računski zaključek z bilanco za leto 1915. Odobrila se je akcija za razdelitev modre galice med kranjske vinogradnike. Sklenilo se je nabaviti po možnosti potrebna semena, zlasti semenski krompir. Glede nekaterih maksimalnih cen se narede vloge na oblasti. Na predlog poslanca Hladnika se sklone letos obrniti pozornost tudi na lan in se bo skušalo dobiti za člane laneno seme. Storili so za še razni sklepi glede pomoči kmetom pri letošnjem pomladnem delu.

× × ×

Kave ne bo zmanjkalo. Tako trde listi, ki objavljajo, da je v Nemčiji tega blaga dovolj. Samo v Antwerpnu so ga bili nemški vojaki zaplenili 130.000 vreč. En del baje pošljejo tudi v Avstrijo.

× × ×

Usnje ni več zaseženo. Armadno višje poveljstvo je zasego in omejitve prometa z usnjem razveljavilo.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

Ima v zalogi sledeča krmila: surovi sladkor v vrečah po 100 kg à K 48.—.

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84.— in zmlate à K 87.— za 100 kg brez vreč.

Sezamove tropine po K 84.— brez vreč.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg à K 53.— za 100 kg brez vreč.

Krvno klajo, drobno in debeloizrnato v vrečah po 50 kg po 48.— za 100 kg, (vreča všteta).

Tudi konopljene in rapsove tropine dobi v kratkem!

Poljedelci! Naročite pri Gospodarski zvezi semena za jaro pšenico, ječmen, rž, oves, ajdo, fižol, semenski krompir, domačo in nemško deteljo, graščico in druga travna semena.

Modro galico G. Z. bo radi enotnosti v porazdeljevanju na vinogradnike v smislu medsebojnega tozadavnega dogovora oddajala Kmetijska družba.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajnta, kalijevo sol, 8% kaljev, 18—20% mineralni in kostni superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10.— à 100 kg z vrečo vred. Naročniki naj dostavljajo lastno vrečo franko naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K à 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge plove.

Tedenska pratika.

Petek, 24. marca: Sv. nadangel Gabriel. — Sv. Klara iz Rimni. († 1326.) — Sv. mladenček Simon iz Trienta, muč. († 1475.)

Sobota, 25. marca: Oznanjenje Marijino. Skrivnost včlovečenja Sina božjega. — Sv. Irenej iz Sirmija. — Sv. opat Hermeland.

Nedelja, 26. marca (III. postna — brezimna): Bere se evangelij, ki opisuje, kako je izgnal Jezus hudiča iz mutca. — Sv. Emanuel, mučenec. — Sv. Ludger, škof. († 809.)

Ponedeljek, 27. marca: Sv. Janez Egiptovski, puščavnik. († 394.) — Sv. Janez Dam., spoz. — Sv. Rupert, škof.

Torek, 28. marca: Sv. Janez Kapištran, spozn.

Sreda, 29. marca: Sv. Ciril, škof. — Sv. Avgusta, dev. in muč. — Sv. Jonas in tov., muč. († 326.)

Četrtek, 30. marca: Sv. Angela F., vdova. — Sv. Amadej, spozn. — Sv. Janez Klimak, († 605.)

Vremenski rek:

Če Gabriela dan zmrzuje, nato več slana ne škoduje.

Solnce vzhaja ob 5. uri 51 m. — Zahaja ob 6 u. 26 m.

Luna. Zadnji krajec dne 26. marca ob 5 u. 22 m zvečer.

Sv. Janez Klimak.

(† 580.)

Častitljivi samotar je dobil pridevek »Klimak« vsled tega, ker je spisal lepo knjigo z latinskim naslovom Klimaks, kar pomeni — lestvico (nebeško). V tej knjigi je sestavil raznovrstne nauke in nasvete, kako se doseže kar največja stopnja krščanske popolnosti. Učil in poudarjal je zlasti pravilo, ki je tudi danes velikega pomena za vse po popolnosti hrepeneče osebe: da je namreč treba z vso resnobo zatreti posamezne napake, da se je treba boriti zoper slabost, ki se je hočemo iznebiti, toliko časa, dokler ni zatrta.

V 16. letu se je podal Janez na goro Sinajsko, kjer so imeli pobožni redovniki velik samostan. Štiri leta je bival ondi kot novinec ter se odlikoval v molčečnosti, revščini, pokorščini in pokori. V molitev se je velikokrat tako zatopil, da se je zdelo, kakor bi bil mrtev. Silno zgovoren je bil že od narave, a znal se je tako krotiti, da je bil zgled molčečnosti. Njegov dušni voditelj mu je zaradi tega svetoval, naj si izvoli še večjo samoto ob vznožju Sinajske gore. Ko je bil star 75 let, je postal opat vseh ondotnih samostanov.

Njegova knjiga »Nebeška lestvica« obsega več zanimivih zgodbic, ki jih je zapisal svojim učencem in tovarišem za pouk. Tako n. pr. pripoveduje o nekem samostanskem kuharju iz Egipta, da je pri vseh svojih opravilih jokal; mislil si je namreč, da streže ne ljudem, ampak Bogu v oseh njegovih služabnikov. — Kadar je stal pri ognju, si je mislil, da vidi ogenj, v katerem bodo nespokorjeni in trdovratni grešniki vekomaj goreli. — V dotični samostan je bil sprejet neki odlični meščan iz Aleksandrije; postavili so ga za vratarja. Dobil je pa ta ukaz, da mora vsakega

človeka, ki vstopi, kleče pozdraviti in prositi: »Imejte usmiljenje z menoj in molite zame, kajti moja duša je omadeževana z nevarnimi gobami«. Sedem let je ta bivši meščan na ta način delal očitno pokoro, potem pa umrl blažene smrti.

Kašelj nastane vsled prehlajenja sluznic v grlu. Mrzle sluznice so posebno vsprejemljive za v zraku se nahajajoče bolezenske kapi in tako nastane kašelj, včasih tudi kaka hujša bolezen. Če si pa prizadevamo, da grlo hitro razgrejemo, se lahko odpmore temu zlu. Kot izborna sredstvo priporočamo v ta namen Fellerja antiseptični fluid iz razstlinskih zelišč zn. »Elza-fluid«. Z izpiranjem grla in vratu s tem fluidom se oživi kroženje krvi po sluznicah in preskrbi grlu zopet potrebno gorkoto. Vsled antiseptičnega učinka »Elza-fluida« se zaeno uničijo bolezenske kapi. Pri boleznih vratu se priporoča, masirati vrat tudi zunaj z »Elza-fluidom«. 12 steklenic tega priznanega zdravila zdravi stane na vse strani 4 K 40 v. Te kroglice točno in hitro učinkujejo. Zelo priljubljeno je postalo v zadnjem času tudi neko sredstvo zoper kurja očesa, to je Fellerjev turistovski obliž v kartonih po 1 krono in 2 kroni. (vp-)

To in ono.

Vaše. V ujetništvu je umrl dne 9. januarja 1916, v nedeljo zjutraj, na italijanskem otoku Asinara, severozahodno od Sardinije, dobri in vohče spoštovani trgovec in posestnik Franc Hribar iz Vidrge. Jeseni so ga Srbi ujeli ob Savi, ga tirali v Albanijo ter ga v Valoni izročili Italijanom, ki so ga z drugimi vred po morju prepeljali tja do Asinare, kjer ga je smrt rešila nadaljnega pomanjkanja in bridkosti srbsko-italijanskega ujetništva. Bil je veren mož, odločen naš somiljenik, zvest naročnik »Domoljuba«, vsakemu dober in blag, od vseh znancev obžalovan. Z neumornim trudom in pridnostjo si je pridobil svoje imetje kot dober gospodar in skrbni oče. Priporočamo ga v molitev in blag spomin. — Na občnem zboru naše kmetijske podružnice dne 19. marca se je sklenilo, da se kmetijski vrt obdela po navodilu sadjarskega nadzornika g. Humeka. Člani naj pri tajniku skupno naročajo semena in gnojila, istotako naj se vsak pri tajniku zglaši, kdor bi želel nasveta ali posredovanja od Kmetijske družbe.

× × ×

Vojne zvijače. V sedanji vojski smo imeli priliko občudovati raznovrstne zvijače v vojni taktiki; kolikokrat je odločilnih vplivala na izid in uspeh pri posameznih podjetjih uprav vojna pretkanost, ki je sovražnika ali premotila, ali zavedla na napačno sled, ali pa odvrnila njegovo pozornost od najvažnejše točke. — Ruske oblegovalce Przemysla so strašili še celo svetilni podobami. V neki decemberski noči so naši pred utrdkami skrivaj postavili velikanski transparent (prozorna papirnata slika, ki se v ozadju razsvetli, da postane vidna), na katerem je bila naslikana

v pravoslavnem slogu Mati božja z Jezus-čekom. Ko se je bližal ruski naskok, so razsvetlili transparent z žarometom. Čudodelna przemislka Mati božja je bila znana Rusom že iz mirnih časov, in lahko si je predstavljati strah preprostih ruskih vojakov, ko se jim je kar naenkrat ponoči prikazala. Vest o tem dogodku, ki ga niso znali razložiti, se je raznesla dalje in dalje. Iz zaseženih vojaških pisem so naši izvedeli, kako silno je ta prikazen vplivala na Ruse. Več mesecev pozneje je neki ruski vojak trepetaje od groze pripovedoval v Rzeszovem o »močni Materi božji«, ki varuje Przemysl in je zapovedala ruskim naskakujočim silam, naj se ustavijo.

Izplačal jih je. »Reichspost« poroča: V dunajsko kavarno pred cerkvijo sv. Florijana na Wiednerci sta prišla dva črno-vojnika ter si naročila čaj. Pri sosednji mizi sta v družbi nekih žensk sedela tudi dva 16- do 17letna mladiča, ki sta se kričavo zabavala tako, da so bili gosti vznemirjeni. Zabavljala sta čez samostane in posebej čez redovnice. Naenkrat se vzdigne eden izmed dveh vojakov, junak po postavi, se postavi pred družbo, zraste, da je bil še večji videti, ter reče mladeniču, ki je bil najbolj drzen: »Vi še nič niste, vi še nič nimate, vi še prav nič ne razumete, pa se znašate nad redovnicami, ki so najbolj požrtovalne strežnice naših ranjencev. Se eno besedo, pa vam pripeljem eno gorko za ušesa ter vas izročim stražniku!« — Vse je bilo tiho. Čez par minut sta mlada gospodička plačala račun in sta se brez besede odstranila.

Najnovejše z bojišč.

Napad na Anglijo. Oddelek nemškega zračnega brodovja je dne 19. marca popoldne priadral nad Angleško. Zrakoplovci so obstreljevali z bombami razne vojaške naprave v mestih Dover, Deal, Ramsgate. Sovražni letalci so jih skušali motiti, a brez uspeha. Učinek bomb je bil očividni. Vsa letala so se povrnila v dobrem stanju.

Trda jim prede. Italijanom so naši dne 19. marca zažgali postojanke pred južnim delom višine Podgore. Ponoči so zapodili sovražnika iz nekega jarka pred Pevmo. Pri tolminskem mostišču trajajo boji dalje; število ujetih Lahov se je povišalo na 925. — Več laških napadov na Mrzlem vrhu in na Krnu so naše čete zrušile. — Na Rombonu so Lahí izgubili eno postojanko in 145 mož, ki so ujeti.

Dobre knjige.

Slovensko-nemški razgovori v novi pomnoženi izdaji. Ravno kar je izšel nov natis drugega dela »Nemščine brez učitelja«. Četudi je zelo spopolnjen in pomnožen, se prodajna cena ni dvignila in velja samo 1 K 20 vin. Knjižica je namenjena v prvi vrsti samoukom, katerim izborna služba, vendar se rabi mnogokrat tudi v šolah kot pomožna knjiga za praktične konverzacije in je to jasen dokaz za veliko uporabnost teh razgovorov. Tudi prvi del Nemščine, ki obsega slovnico, velja 1 K 20 vin. — Katoliška Bukvarna.

Dr. Jeršetove šmarnice. »Kraljica vojnih trum«, ki so današnjemu času umerjene, bodo že v nekaj dneh dotiskane. To v vednost mnogim, ki vprašujejo, če jih bodo zaradi obstoječih razmer prešli pravočasno. Le kdor jih še ni naročil, naj to takoj stori, ker pošta večkrat ne more redno poslovati. — Katoliška Bukvarna.

Pravice vpoklicancev v vojno službovanje in njih družin do vzdrževalnin (preživnin, državnih prispevkov k preživljanju), podpor in preskrbnin. Cena s poštnino 60 vin. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. — Družine vpoklicanih v vojaško službovanje, dalje vojni invalidi in drugi najdejo v tej knjižici točno obrazloženo, kaj jim gre po postavi na preskrbninah, podporah itd. Kdor se čuti v kateremkoli oziru prikrajšanega, ga knjižica pouči, kaj mu je storiti, kako mu je narediti prošnje itd., da doseže to, kar mu postava prizna. Knjižica je torej velikega praktičnega pomena.

Večna molitev z navadnim tiskom v zelo priročni obliki je izšla v zalozi Katoliške Bukvarne v Ljubljani. Ta željno pričakovani molitvenik se za časa vojske dobi samo v vezavi z rdečo obrezo. Molitvenik je mogoče vezati le v omejenem številu, zato naj bi se za časa vojske v velikih množinah ne naročal. Tudi se založništvo ne veže, da bo moglo vsakemu naročilu takoj ugoditi; zgodilo pa se bo kakor hitro bodo dopuščale razmere. Molitvenik tudi nima stalne prodajne cene; današnja cena znaša 3 K. Ko bo razprodano prvo število, ki je sedaj naročeno v knjigovoznici, se bo cena dvignila v takem razmerju, kakor se bodo dvignile do takrat cene knjigovozke materialu. Po vojski, ko se uredijo razmere in padejo cene surovinam, se bo določila molitveniku stalna cena, ki bo nižja od današnje.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 15. marca: 62. 72. 56. 29. 74.
Linc, 18. marca: 25. 74. 49. 2. 24.

SKRIVALNICA.

Kje je popotnik?

Išče se

733

kovaški pomočnik

za vozove in kmetijsko orodje. Nastop takoj — plača po dogovoru. Ponudbe na Fr. Peternel, žrti nad škotjo Loko.

Učenca

za kolarsko obrt sprejme

728

Franc Krašovec,
kolarski mojster na Vrhniki.

Enega ali dva

kovaška učenca

z vso hrano in stanovanjem sprejme **Mihael Wels** kovaški moj. v Ljubljani. Konjuška ulica 13.

Šartljeva moka Hasin

brez vsakih kart!

Samo pri meni se dobi fina šartljeva moka, znamka „HASIN“. Samo en zavitek rabite za en šartelj, brez da bi potrebovali kaj sladkorja, kvasa ali drugih reči. En zavitek stane samo **K 1'30.** Po pošti se pošilja samo po povzetju in najmanj 3 zavitke. Če se pošlje denar naprej, se ovoj ne zaračuna. Pojasnila o uporabi se prilože. Naročite obratno pri razpošiljalnici šartljeve moke znamka „HASIN“

Ivan Urek, Ljubljana

Mestni trg 13, Pod Trančo, — prej v Borovljah.

Proti okuženju

se moramo sedaj tembolj varovati, ker nastopajo razne nalezljive bolezni, kot: škrlatica, ospice, koze, kolera, legar z večjo močjo. Radi tega pa

vporablajte

povsod, kjer nastopajo take bolezni, dobro razkuževalno sredstvo, ki bi moralo biti pri roki v vsaki hiši. Najbolj priljubljeno razkuževalno sredstvo sedanosti je glasom raziskavanj na zavodih prof. Löfflerja, Liebreicha, Proskauerja, di Vesteja, Vasa, Pfeifferja, Vertuna, Pertika I. dr.

LYSOFORM

ki je brez duha, nestrupen in cenen in naprodaj v vsaki lekarni in drožeriji v izvornih steklenicah (zeleno barve) za 1 krono. Učinek Lysoforma je točen in zanesljiv, vsled česar ga mnogi zdravniki priporočajo za razkuževanje bolniških postelj, za umivanje ran, oteklin, za antiseptične obveze in za izpiranja.

Lysoformovo milo

je fino, prijetno, čisto toaletno milo, ki vsebuje Lysoform in učinkuje antiseptično. Prenese je najboljčljivejša koža, tudi pri otrocih in dojenčkih. To milo stori kožo mehko in prožno in jako prijetno diši. Enkratni poskus Vas bo prepričal in bodele naprej rabili vedno samo to milo, ki je draga samo na videz, v rabi je pa jako ceno, kor je dolgo v rabi.

Kos stane K 1-60.

Lysoform s poprovo meto

je močna, antiseptična ustna voda, ki odstrani hitro in zanesljivo slab duh ust, beli zobe in jih ohranja. Rabi se lahko po zdravniškem navodilu tudi pri kataris vratu, kašlju in nahodu za grgranje. Zadošča nekaj kapljic na kozarec vode. Izvorna steklenica stane K 1-60 in je na prodaj v vsaki lekarni in drožeriji. — Zanimivo knjigo pošlje zastoj in prosto poštneine vsakomu „Gesundheit und Desinfektion“ kemik HUBMANN, referent Lysoformovih tovarov.

615

DUNAJ, XX, Petraschgasse 4.

Dr. Keleti & Muranyi.

Lysoformove tovarne, kemična tovarna, Ujpest.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se bolezni, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašlom bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vdusljivi, katerim Sirolin znafno olahča naduha.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počufek.

Se dobi v
vseh lekarnah
K. 4.

Sodarski mojster Avg. Repič v Ljubljani, Ko-
lezijska ul. 18, sprejme takoj

2 vajenca

v starosti 14—16 let, hrana in stanovanje v hiši.

Kako pozno je sedaj?

tako se sliši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima Suttnerjevo uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka "K.O." najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka "K.O." najbolj zanesljiva ura.

St. 600 Žepna ura z radljem, ki se ponoči sveti	K 8-40
" 410 Nikel.-anker.-Roskopf ura	" 4-10
" 705 Roskopf ura, kolesje v kam-nih tekoče	5-90
" 719 Srebrna rem. ura	7-80
" 720 Srebrna cilind. rem. ura	9-70
" 1450 Bela kovinasta verižica	2-80
" nikelnasta	1-
" 916 Srebrna verižica	3-20
" 89 Double zlata verižica	5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavrtnate verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajte zastoj in poštnino prostega.

Razpisi se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zame-njam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švici

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

500K

Vam plačam ako Va-sih kurjih očen, brada-vie in trde kože tekem 3 dni s korenino, brez bolečin na odpravi

RIA-BALSAM.

Cena lončka z jamstve-nim pismon K 1-,-, 3 lončki K 2-50, 6 lonč-kov K 4-50.

Kemeny, Kerschau (Kassa) L., poštni prodal 12. Ograko.

Kuverte s firmo,

- - pisma, - -

- račune itd -

izvršuje natančno po

: naročilu :

: Katoliška :

: tiskarna :

v Ljubljani.

Ako naročite

in to nemudoma storite,

1 srečko avstr. rdečega križa, 1 srečko budimpeštanske bazilike, 1 dobitni list 30% zemlj. srečk iz leta 1880, 1 do-bitni list 4% ogrskih hip. srečk iz leta 1884.

(Molečni obrok za vseh pet srečk ozi. dobitnih listov samo 5 kron 12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 K)

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do

4.000 frankov popolnoma zastoj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagatelj se za pošl-

5%

ljanje denarja na razpolago brez-plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, o. kr. profesor v p. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Grušen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Fapež, odvetnik v Ljubljani; B. Remeo, ravatelj trg. solo v Ljubljani; Anton Sušnik, o. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušentšnik, prot. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Lju-bljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, o. kr. št. rač. oficial v Ljubljani; Avguštin Zajc, o. kr. rač. rovident in posestnik v Ljubljani.

izborna se je obneslo za vojake in vojski in
sploh za vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gibala, lašnosti,
prsti, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capelci
Nadomestilo Sidro-Pain-Expeller.

Steklenice kron. — 50, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetina cesta 5.

Dnevno raspošiljanje.

Kava

50% ceneje!

Ameriška štedilna kava,
lepo dišeča, izdatna in
štedljiva, 5 kg vreča za po-
kušnjo K 12'50 po po-
vzetju. Pol kilograma pr-
vovrstnega finega šaja za
K 2'50 tudi 60 kom. razgl.
lepih razglednic pošlje za K
A. Schapira št. 473,
izvoz kave in čaja,
TISZABOGDANY,
Ungarn.

Denarja ni

draginja je vedno večja, za-
služek pa majhen. Ako ho-
čete z malim trudom doma v
svojem kraju gotovo 10 K
na dan zaslužiti, pošljite
za pojasnilo v pismu znam-
ko za 10 vin. in svojo natan-
čen naslov na:

JOSIP BATIC

Mirska Bistrica 30, Kranjsko.

Opravilo je pripravno za
moške in ženske.

Korenjevo seme

najboljše domače 1 l po 70 v; pri odjemu 10 l
à 60 v in nad 30 l à 55 v 1 l;

velikanska pesa za krmo
1 po 70 v — razpošilja 600

Franc Oblak Sv. Gregor, pošta Ortnek.

Denar mečete proč

ako plačujete velike cene za fino li-
terje, ker smozete sami pripraviti naj-
din vrste z mojimi ekstrakti i stekl.
ekstrakti a u porabnim navodilom za
napravo 5 litr. najljub. rama ali „Alt-
vatra“, benediktina, cesarčice, kum-
lova, mogalorja, črešnjave, ana-
nasa, maraskina, vaniljeve, ponda,
poprovenete, angl. grončice, kave,
kakao, žagrove, dišeče perle, vijanje,
konjaka K 1'90; 2 stekl. K 4'50; 6 stekl. K 7'50;
12 stekl. K 13'50 franko po povzetju. Ne more se
ekspoziti! Praten le pri

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

100 litrov zdrave domače pijače

osvežujoče, dobro in zelo guseče
si lahko vsak sam priredi z ma-
limi stroški. V zalogi so snovi za:
ananas, jabolčni, grenadine,
malinovec, poprova meta, mu-
škatelec, pomerančnik, dišeča
perla, vlnjevec. Skaziti se ne
more. Snovi z natanč. navodilom
stanejo K 1'50 franko po povzetju.
Na a takih porcij dodam i povrhu.

Jan Grolich, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

Diamanti za rezanje stekla

za steklarje in domače rabo.
Št. 1 za steklo v oknih K 2'40. —
Št. 2 za nav. močno steklo K 3'90.
Št. 3 za vse vrste brušenega stekla
K 5'50. — Št. 4 za močno brušeno
K 8'—.
Povzete 35 vin. več.
Za resno in solidno blago jamči

Jan Grolich, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

Moj kosmetični petrolej za lase

Delavec v naštaradokopih in petro-
lejskih rafinerijah ne postanejo
nikoli plešasti. Jaz sem najči-
stejši petrolej predelal v kosme-
tikum za lase in dosegel s njim
najlepše uspehe pri redkih lasih
in pri izpadanju las. Dobiva se
samo v moji drožeriji v Brnu.
Stekl. stena K 1'—; 3 steklenice
K 5'50; 12 stekl. K 10'—.
Pošt-
nina K 1'05 do K 1'15. Manj kot
2 steklenici se po pošti ne pošilja.

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

Framydol je sredstvo za pomla-
nje las, ki rdeče,
svetle in sivo lase in brade za trajno
temno pobarva i steklenica s poštnino
vred K 2'50.

Rydyol je rožnata
voda, ki
sivo pordeči lase in lica.
Učinek je čudovit, i stu-
klenica s poštnino vred K 2'15. Po-
vzete 35 v. več. Naslov za naročila:

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

500 kron v zlatu
če ne odstrani krema Grolich
z zraven spadajočim milom
vse solnne pege, maroge,
solnne opeliline, ogrce,
obrazne rdečice itd. in ne
ohrani kože mladostno svežo
in nežno. Cena K 3'15 s poš-
tino vred. 3 porcije stanejo K 8'30, 6 porcij K 15'55.
Vse brez kakih načelnih stroškov. Naslov za naročila

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

Varite pivo doma

po preizkušnem navodilu. Snovi za
25 litrov piva s 50 zamaški 2 K,
poština 84 vin., na pet takih porcij
se ena navre in pošlje poštno pro-
sto. Naročite torej za več tovarišev.

JAN GROLICH, drožerija pri angeli, Brno 98, Morava.

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, pritrilje, v lasti hlihi nasproti hotela „Union“ za franciskansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo ne
— samo njeni zadružniki, temveč —

tudi cela dežela Kranjska

in jih
obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4'75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.